

Handläggare
Elin Björkman
Telefon: 0850848002

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 24 augusti 2021

Ärende 7

Handlingsplan för hur arbetsintegrerande sociala företag kan främjas av Stockholm stad i samverkan med relevanta aktörer

Uppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2021

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna handlingsplan för att främja arbetsintegrerande sociala företag i de delar som berör arbetsmarknadsnämnden, och
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att för kännedom överlämna ärendet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget 2021 gett arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att tillsammans med Stockholm Business Region (SBR) och Samordningsförbundet, i dialog med Arbetsförmedlingen (AF) och berörda företag, ta fram en handlingsplan för hur arbetsintegrerande sociala företag (ASF) kan främjas.

Arbetsmarknadsförvaltningen har, i samverkan med SBR och Samordningsförbundet, utrett frågan och i enlighet med uppdraget tagit fram ett förslag till handlingsplan som involverar parterna.

Utredningen visar att staden främst har möjligheter att främja ASF inom tre områden: genom nätverkande, genom att tillgängliggöra företagsstöd samt genom att upphandla varor och tjänster från ASF, både arbetsintegrerande tjänster och de övriga varor och tjänster som de lokala ASF:en levererar.

I det förslag till handlingsplan som förvaltningen redovisar föreslås aktiviteter inom samtliga tre områden. Flera av aktiviteterna handlar om att öka ASF:s tillgång till den stödstruktur och de nätverk som staden erbjuder hela näringslivet, genom Integrationspakten, SBR, Visit Stockholm, Starta Eget mm.

Utredningen visar att vissa kommuner försökt hitta vägar för att tillgängliggöra kapital för ASF. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen närmare utreder frågan. Tillgång på kapital är den fråga som ASF själva framhåller som den mest angelägna.

Arbetsmarknadsförvaltningen har under 2020 gjort upphandling av arbetsintegrerande tjänster där ASF:s anbud antogs. Förvaltningen föreslår att dessa upphandlingar noggrant utvärderas och att erfarenheter och lärdomar inför och från dessa upphandlingar används i kommande processer.

Utredningen belyser ett antal aktiviteter som syftar till att fler ASF svarar på anbudsfrågningar och som därigenom kan öka mängden inköp av övriga varor och tjänster från ASF. Dessa är inskrivna som förslag på aktiviteter i handlingsplanen.

Vad gäller förslag på aktiviteter i handlingsplanen omfattar de enbart Arbetsmarknadsnämnden. Staden har en decentraliserad inköpsorganisation. Detta innebär att ansvaret för hur en specifik upphandling eller ett specifikt inköp hanteras ligger under respektive nämnd som genomför inköpet. Genom nämndens delegationsordning fördelas sedan ansvaret till tjänstemannanivå inom kommunen.

Utredningen har inte kunnat ta hänsyn till förändringarna inom arbetsförmedlingen och utredningen om kommunernas framtida roll i arbetsmarknadspolitiken eftersom bland annat den departementsskrivelse som skulle komma i juni 2021 är försenad. Utrymmet för staden att upphandla arbetsintegrerande tjänster för vissa målgrupper är därför just nu oklart.

Bakgrund

Affärsmodellen Arbetsintegrerande sociala företag – ASF – har som huvudsyfte att vara en del av den lokala lösningen till en av samhällets stora utmaningar – att stötta individer på arbetsmarknaden. ASF kan därmed sägas arbeta direkt mot de Globala målen 2030, och även bidra till att uppnå stadens mål att fler stockholmare ska ges möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

Arbetsintegrerande sociala företag befinner sig både på den arena som benämns civilsamhället och på näringslivets arena. Ett ASF har en affärsmodell som bygger på två ben: dels att inbringa inkomst genom försäljning av produkter eller tjänster som vilket företag som helst, dels att erbjuda personer långt ifrån arbetsmarknaden en

anställning som kan genomföras med ett arbetsintegrerande arbetssätt, med anpassningar av olika slag. I många ASF är en bärande del av affärsmodellen även en hög grad av delaktighet i styrning av företaget t ex genom ett kooperativt ägande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Arbetsmarknadsförvaltningen utvecklings- och utredningsstab i direkt samarbete med SBR och Samordningsförbundet. Förvaltningens enhet för Arbetsgivarsamverkan och enheten för inköp och juridik har medverkat och lämnat synpunkter under arbetets gång.

Dialog med Arbetsförmedlingen har skett via Samordningsförbundets styrelse. Dialog med ASF har skett på flera sätt: I ett första steg gjordes ett arbete för att identifiera vilka företag/aktörer som finns inom kategorin ASF och intresseorganisationer för ASF i Stockholms län. Cirka 30 aktörer identifierades. Samtliga bjöds in till ett dialogmöte. Cirka 15 deltog.

Ärendet

Kommunfullmäktige har i budget 2021 gett arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att tillsammans med SBR och Samordningsförbundet, i dialog med AF och de berörda företagen, ta fram en handlingsplan för hur ASF kan främjas. Uppdraget följer på tidigare uppdrag och utredningar som avrapporterats till arbetsmarknadsnämnden sedan 2015.

Arbetsgruppen ledd av arbetsmarknadsförvaltningen har identifierat tre huvudområden där Stockholms stad och Samordningsförbundet kan främja ASF. Dessa tre områden är:

- Nätverkande
- Företagsrådgivning, företagsutveckling och finansiering
- Upphandling

Det förslag till handlingsplan som redovisas i detta ärende omfattar aktiviteter inom dessa tre områden.

Förslaget till handlingsplan bygger på den utredning som genomförts som en del av framtagandet av handlingsplanen (bifogas). I utredningen redogör arbetsmarknadsförvaltningen för det arbete som redan görs idag i Stockholms stad och genom Samordningsförbundet, samt generellt för det handlingsutrymme som finns för att främja ASF.

I utredningen redovisas också de synpunkter som framkommit i direkt dialog med de arbetsintegrerande företag och deras intresseorganisationer som tackat ja till att delta i dialog med arbetsmarknadsförvaltningen i ärendet. Utgångspunkten för dialogen var frågan *Vilka behov ser ni som staden skulle kunna möta?* Frågan bröts ner i följande fem områden:

1. Kompetensutveckling
2. Upphandling
3. Nätverk
4. Företagsrådgivning
5. Myndigheternas kunskap

Företagen har bidragit med synpunkter inom samtliga frågeområden och hänsyn till detta har tagits i de förslag som presenteras i handlingsplanen. Den fråga som engagerade mest och där flest deltagare tog upp att de såg möjligheter för staden att främja ASF var *upphandling*. I detta ingick olika förslag för att underlätta för ASF att kunna delta i upphandlingar genom bland annat anpassade upphandlingar så att mindre företag kan delta, riktade upphandlingar samt möjligheten till reserverade kontrakt.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Uppdraget att ta fram en handlingsplan för hur staden skulle kunna främja arbetsintegrerande företag gavs i fullmäktiges budget för 2021. Utöver detta uppdrag finns i Stockholms stad andra styrande dokument som reglerar handlingsutrymmet och därmed inriktningen på arbetet. Handlingsplanen är att betrakta som ett av flera sätt att implementera de strategier och mål som finns beskrivna i *Program för inköp 2020-2023* samt i *Näringslivspolicy 2020-2024*.

Den utredning som ligger till grund för förvaltningens förslag till handlingsplan visar att staden har möjligheter att på olika sätt främja de arbetsintegrerande företagen. Utredningen visar dock också på vikten av att stöd ges på ett konkurrensneutralt sätt. Utredningen pekar på att staden främst har möjligheter att främja ASF inom tre områden: genom nätverkande, genom att tillgängliggöra företagsstöd samt genom att upphandla varor och tjänster från ASF, både arbetsintegrerande tjänster och de övriga varor och tjänster som de lokala ASF:en levererar.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Vuxenutbildning Stockholm

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

I förslaget till handlingsplan föreslås aktiviteter inom samtliga tre områden. Flera av aktiviteterna handlar om att öka ASF:s tillgång till den stödstruktur och de nätverk som staden erbjuder hela näringslivet, genom Integrationspakten, SBR, Visit Stockholm, Starta Eget mm. Utredningen belyser även ett antal aktiviteter som

syftar till att fler ASF ska svara på anbudsfrågningar och därigenom bidra till att mängden inköp av övriga varor och tjänster från ASF ökar. Dessa är inskrivna som förslag på aktiviteter i handlingsplanen.

I dialogen med ASF och i det utvecklingsarbete som företagen och deras intresseorganisationer bedriver lyfts frågan om uppföljning och kvalitetsutveckling som ett långsiktigt sätt att stärka ASF:s konkurrenskraft. Arbetsmarknadsförvaltningen har under 2020 genomfört upphandling av arbetsintegrerande tjänster där ASF:s anbud antogs. Förvaltningen föreslår att dessa upphandlingar noggrant utvärderas och att erfarenheter och lärdomar inför och från dessa upphandlingar används i kommande processer för att därigenom successivt stärka ASF:s möjligheter att på ett konkurrenskraftigt sätt kunna svara på upphandlingar.

Utredningen beskriver det utvecklingsarbete som ASF, och de olika intresseorganisationer som finns för utveckling av dessa, själva bedriver för att stärka ASF, stödja kvalitetsutveckling med mera. Skoopi driver med stöd av extern finansiering projektet ”ASF Lyfter¹”. Projektet som pågår 2021-2022 arbetar inom ett antal områden med att utveckla förutsättningarna för ASF. Arbetsmarknadsförvaltningen har påbörjat en dialog med projektet och har genomfört ett möte i juni 2021. I utredningen redovisas hur ett sådant samarbete kan fördjupas som en del i arbetet med att stödja ASF. Förvaltningen föreslår därför att förvaltningen, i enlighet med förslag i utredningen, aktivt samverkar med projektet.

Förvaltningen konstaterar utifrån utredningen att arbetsmarknadsnämnden och SBR har självklara roller i uppdraget att främja arbetsintegrerande sociala företag. Det förslag till handlingsplan som presenteras avgränsas till att omfatta Arbetsmarknadsnämnden och SBR.

Även stadens övriga nämnder kan dock ta ett ansvar. Då staden har en decentraliserad upphandlingsorganisation ligger ansvaret för hur en specifik upphandling eller ett specifikt inköp hanteras under respektive nämnd. Varje nämnd behöver därför göra egna analyser av hur de inom ramen för det egna uppdraget skulle kunna främja arbetsintegrerande företag. En sådan analys ligger väl i linje med stadens upphandlingspolicy. En möjlighet är att staden genom

---

¹ Projektet ASF Lyfter ägs av Skoopi och genomförs i samverkan med bl a Arbetsgivarföreningen KFO, Coompanion och Mikrofonen Sverige

uppdrag i budget tydliggör förväntningar på att sådana analyser genomförs.

Utredningen pekar även på möjligheter för staden att i budget ge nämnder och bolag i uppdrag att använda innovationsupphandling och i detta ta med ASF och vad dessa leverantörer kan bidra med i den inledande nulägesbeskrivningen. Staden skulle vidare kunna ge några utpekade nämnder eller bolag i uppdrag att genomföra minst en reserverad upphandling riktad till ASF. En annan väg är att ge några utpekade nämnder eller bolag i uppdrag att genomföra upphandlingar av olika tjänster där kontrakt har delats i syfte att underlätta för ASF.

Förvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige i budget för 2022 ger stadens samtliga nämnder och bolag i uppdrag göra egna analyser av hur de inom ramen för det egna uppdraget skulle kunna genomföra aktiviteter som främjar arbetsintegrerande sociala företag. Arbetsmarknadsnämnden kan utifrån genomförd utredning utgöra bollplank för nämnder och bolag i en sådan analys.

Utredningen visar att vissa kommuner försökt hitta vägar för att tillgängliggöra kapital för ASF. Det finns dock inga presenterade slutliga lösningar på hur detta skulle kunna gå till. Förvaltningen föreslår därför att kommunstyrelsen närmare utreder frågan. Tillgång på kapital är en fråga som ASF själva framhåller som central för att främja utvecklingen av ASF.

Utredningen lyfter även fram modellen för sociala utfallskontrakt som användbar i arbetet för att främja ASF. Utgångspunkten är att vissa sociala och hälsomässiga utmaningar kan mötas med en extra satsning på nya eller utvecklade insatser. Insatserna följs sedan upp och utvärderas genom utfallsmått som både kan visa på sociala, hälsomässiga och ekonomiska effekter för offentlig sektor. I modellen ingår också att dela finansiell risk mellan involverade parter om satsningen inte uppnår önskade utfall. Socialnämnden har i budget 2021 fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen ”utreda införandet av sociala utfallskontrakt mellan staden och näringslivet eller den ideella sektorn.” Förvaltningen föreslår därför tillsvidare inga egna aktiviteter inom detta område.

framtida roll i arbetsmarknadspolitiken. En departementsskrivelse i frågan förväntades komma i juni 2021 men är försenad. Förvaltningen konstaterar därför att det framtida utrymmet för staden att upphandla arbetsintegrerande tjänster för vissa målgrupper just nu är oklart.

Handlingsplanen omfattar följande förslag på aktiviteter.

Aktiviteter inom området Nätverkande
Bjuda in samtliga kända ASF att bli medlemmar inom Integrationspakten (IP), med möjlighet att ta del av det som medlemsnätverket erbjuder i form av nätverkande, kommunikation och möjlighet till samverkan och innovation
Anordna medlemsaktiviteter i IP (såsom större medlemsträffar, mindre medlemsmöten) som präglas av ASFs bidrag och behov.
Anpassa kommunikation från Integrationspakten så att den speglar ASFs bidrag och behov.
Bjuda in minst ett ASF till Integrationspaktens referensgrupp som representerar medlemmarna i dialog med staden kring medlemsnätverkets syfte och inriktning.
Bjuda in samtliga kända ASF till företagsdialoger arrangerade av Stockholm Business Region.
Arrangera tillfällen för kompetensutveckling för ASF, så som upphandlings- och anbudsskola.
Arrangera återkommande dialog mellan ASF och samordnande funktion och berörda tjänstepersoner inom Stockholms stad.
Arbetsmarknadsförvaltningen upprätthåller löpande dialog med projektet ASF Lyfter som ägs av Skoopi samt med Famna. Dialogen ska syfta både till att stärka stadens kunskap om ASF och till kompetenshöjande bidrag till företagen.
Aktiviteter genomförs för att öka ASF kunskap om metoden Arbetsdifferentiering som staden använder.
Arrangera tillfällen för företrädare för staden och för ASF att samverka kring utvecklingsmöjligheter eller kring kompetensutveckling för ASF.
Bidra till Skoopis projekt ASF Lyfter:s arbete med att skapa en databas över ASF, genom att förmedla vilka behov staden har av att använda en sådan databas.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Vuxenutbildning Stockholm

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Aktiviteter inom området företagsrådgivning, företagsutveckling och finansiering

SBR välkomnar ASF och sprider information om de möjligheter till rådgivning och stöd för affärsutveckling som finns genom nyföretagarrådgivningen, Starta eget Stockholm.

Förtydliga möjligheten att ASF kan använda företagsrådgivning (t ex av Coompanion) mer och för stöd i affärsutveckling, inte bara som enskilt rådgivningssamtal inför start av verksamhet.

I dialog med auktoriserade företagsrådgivare, SBR och företrädare för ASF utveckla företagsrådgivningen så att ASF kan få mer stöd i sin affärsutveckling, utöver det stöd som idag ingår i företagsrådgivningen.

Öka kunskapen om ASF hos stadens företagsrådgivare/de företagsrådgivare som har auktorisation av Stockholms stad, för att ge god service i nyföretagarrådgivningen

Öka kompetensen om ASF hos den lotsfunktion som staden har för företagare.

Bjuda in ASF till SBR:s olika forum. Det kan t ex handla om att sprida nyhetsbrev till dessa företag, bjuda in dem till webinarier, och om att ta med dem och framhålla dem i den statistik bolagen tar fram.

Öka antalet ASF som SBR når ut till genom att årligen uppdatera kundregister med aktuella ASF.

Kommunikationsinsatser för att synliggöra för ASF vilka befintliga SBR-forum och vilka kunskapsstärkande delar som kan vara av intresse för dem.

Identifiera utlysningar av projektmedel (EU, Vinnova, Länsstyrelsen m fl.) som kan sökas i samverkan med ASF, antingen genom att staden söker som projektägare eller genom att staden är samverkanspart till den aktör som söker.

Aktiviteter inom område inköp och upphandling	Huvudansvar	Andra berörda aktörer
Följa upp och utvärdera upphandlingar om arbetsförberedande insatser som påbörjats 2021, i syfte att använda dessa erfarenheter för att upphandla flera liknande insatser	AMN	
I enlighet med stadens program för inköp genomföra dialoger, och genomföra särskilda dialoger med ASF för att kommunicera de inköpsbehov som AMN har.	AMN	
Systematisk omvärldsbevakning som syftar till att hålla Stockholms stad uppdaterad avseende vilka områden som lokala ASF är verksamma inom	AMN	
Anpassa språket i upphandlingar och göra dokumenten mer tillgängliga, för att underlätta för mindre aktörer generellt så som aktörer inom civilsamhället.	AMN	
Utveckla metoder för undersökning av marknadsläget inför upphandlingar som utforskar vad ASF kan bidra med.	AMN	
Vidareutveckla arbetssätt för innovationsupphandling och i detta inkludera ASF och vad dessa leverantörer kan bidra med i den inledande nulägesbeskrivningen.	AMN	
Sprida kunskap i näringslivet om metoden arbetsdifferentiering. Aktiviteten genomförs i samverkan med Skoopis projekt ASF Lyfter. Syftet med aktiviteten är att få fler arbetsgivare att använda arbetsdifferentiering som ett sätt att identifiera tjänster som kan köpas av ASF, alternativt kan erbjudas personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.	AMF SBR	

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen har bedömt att det i detta skede inte varit relevant med en jämställdhetsanalys. Jämställdhetsperspektivet behöver däremot beaktas i samband med framtida aktiviteter som kan bli resultat av beslut om föreslagen handlingsplan.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Bilagor

1. Handlingsplan för att främja ASF
2. Utredning av handlingsutrymmet för att främja ASF

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, arbetsmarknadsdirektör	2021-09-01
Karin Eriksson-Bech, avdelningschef	2021-08-31